

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Manuscrisele se adresează redacției
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
țiune și inserțiuni administrației „Tipog-
rafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor.

Pentru orfani.

Soldați.

Viteazul nostru sublocotenent **Petru Fotoc**, despre care auzim că are până acum 9 decorații militare, ne trimite din nou de pe șesul Venetiei **50 cor.**, drept contribuiri făcute de către compania tehnică dela Reg. n. 43. Dl Fotoc, ne spune, că această sumulă e un modest răspuns la vocea dureroasă a camerazilor, pe cari îi întimpinăm răniți sau îi lăsam morți... Am fost martor — și durere de multeori — când grav rănitul își da sufletul cu cuvintele: „**Săraci copiii mei!**”

Ce apel mai pătrunzător ar putea scrie cineva în favorul micilor orfani de cât acest ultim suspin al tatălui, care închide ochii pe vecie cu gândul la copilașii săi. Acest suspin trebuie să aște răsunet în inima tuturor celor de acasă, ca să contribuie toți câți încă n'au contribuit — în acest nobil scop.

Pentru pedagogii noștri.

Au intrat la cassa diecezană pentru ajutorarea pedagogilor săraci încă următoarele contribuiri:

1. *Remus Perian*, preot în Mircovăț 20 cor. 2. *George Cătană*, învățător în retragere în Valeadeni 10 cor. 3. *Pavel Bogoeviciu*, preot în Bănia 10 cor. 4. *Ilie Rusmir*, învățător în Bănia 10 cor. 5. *Ioan Popoviciu*, preot în Iaz 30 cor. 6. *Vasile Paica*, preot în Feneș 30 cor. 7. *Petru Bernaz*, preot în Secaș 20 cor. 8. banca „*Munteana*” din Cornereva 30 cor. 9. *Ioan Grozavescu*, preot în Cornereva 10 cor. 10. *George Belcotă*, preot în Cornereva 10 cor., 11. *Nicolae Popa*, preot în Foeni 6 cor., 12. *Vicecolonel Grigorie Trailovici*, Viena 20 cor. ca răscumpărare a felicitărilor de „anul nou”.

Instrucțiune

cu privire la ezechutarea art. de lege IX din 1917, care asigură adause familiare preoților și capelanilor din parohiile sistemizate în mod regulat.

Prin § 14 al art. de lege IX din 1917 despre sarcinile publice și despre erogațiunile de stat ce sunt a se acoperi în primul cvartal al anului bugetar 1917-18, modificându-se art. de lege XXXV din 1912 despre adausele familiare ale funcționarilor de stat, comitanzi

și dela căile ferate de stat, unele dispoziții ale acestui articol se estind și asupra preoților, cari în temeiul art. de lege XIV din 1898 și al art. de lege XIII din 1909, precum și în temeiul art. de lege XXXVIII. din 1913 beneficiază de congruă și de cvincvenale, precum și asupra tuturor preoților cu cvalificație superioară, dar cu venit anual curat, fără congruă, mai mic de 3000 cor., asupra preoților cu cvalificație inferioară și cu venit anual sub 2200 cor. și în fine a capelanilor aplicați în mod regulat și cu venit anual mai mic de 1000 cor.

Referitor la rugările pentru stabilirea și respective licvidarea adauselor familiare, ce vor fi a se acorda în temeiul acestor dispoziții ale legii se dispun următoarele:

§ 1.

Preoții (afară de cei aparținători tagmei monahale) cu cvalificație superioară, aplicați în parohii sistemizate în regulă, dacă venitul lor anual — fără întregirea dotației dela stat (congruă) — nu întrece suma de 3000 cor., apoi preoții cu cvalificațiune inferioară, aplicați în parohii sistemizate în regulă, dacă venitul lor anual, fără de congruă, nu trece peste 2200 cor., precum și capelanii aplicați în posturi sistemizate în regulă, dacă venitul lor anual, fără întreg. dot. dela stat (congruă) nu trece peste 1000 cor.:

în temeiul §-lui 14 al art. de lege IX din 1917 au să-și prezinte cererile lor pentru adausul familiar ce le compete, instruite cu documentele necesare, superiorității bisericești competente.

Cererea și respective anunțarea pretenziunii, în temeiul §-lui 17 al art. de lege XXXV din 1912, sunt libere de timbru și se pot face în scris ori verbal.

Cererile trebuie se cuprindă:

1 Numele și comuna bisericească în care funcționează preotul ori capelanul cu indicarea împrejurării, de beneficiaza de congruă ori de cvincvenal?

2. Numele copiilor legitimi ori legitimați, naturali (poprii) ori mașteri, cari încă n'au implinit etatea de 24 de ani, cu indicarea datelor esacte despre nașterea lor (anul, luna și ziua nașterii.)

3. Indicarea împrejurării, dacă dintre acești copii beneficiază careva de vre-o susținere (ellátás) ori vre-o aplicație în vr'un serviciu privat sau public? vre-o bursă ori vr'un loc gratuit în cutareva institut de educație sau de instrucțiune? De e aplicat în calitate de ucenic, la vre-un industriaș ori comerciant? Dacă e elev la vr'un artist? De are ocupațiune independentă? De e intrat la armată, la marină ori la honvezime? De e căsătorit (ori maritată)? (Ord. Nr. 4569 M. E. din 1912.)

4. Dacă preotul ori capelanul are congruă ori

convincențial: cât face venitul curat anual, ce-l are din parohie?

(În sensul §-lui 14 a art. de lege IX din 1917, preotul ori capelanul poate reflecta la adaus familiar și după acei copii, cari înainte de împlinirea etății de 25 de ani nu și-au putut termina studiile din pricina, că în urma mobilizării, au fost chemați la serviciu militar. În acest caz ministrul poate acorda adaus familiar și după împlinirea etății de 24 de ani copilului, dacă aceasta ar continua cu succes studiul intrerupt; dar numai pe atâta timp, cât timp a servit la miliție, în urma mobilizării, până la etatea lui de 24 de ani și respective și în acest timp numai până atunci, până când respectivul copil își va termina studiile.)

§ 2.

Superioritatea bisericească va căuta, ca în modul cel mai potrivit, să se convingă despre autenticitatea datelor și a împrejurărilor arătate având a confirma aceasta prin contrasemnarea și ștampilarea rugării și respective a protocolului luat despre cererea înșinuată verbal a preotului ori capelanului.

În acest punct superioritatea bisericească, în sensul §-lui 14 al art. de lege XXXV din 1912, e însărcinată cu răspundere materială:

Cu ocaziunea prezentării rugării pentru adaus familiar, preoților li-se va explica sensul §-lui 12 al art. de lege XXXV din 1912 și se va face atent, că în sensul §. 15 al art. de lege XXXV din 1912, sunt datori a anunța superiorității bisericești orice schimbare de venit, provenită din referințe familiare ori din izvoare bisericești (parohiale), pe care s'ar putea întemeia sistarea întregului adaus familiar. — Preoții ori capelanii, cari vor contraveni acestei dispoziții prin retăcerea astorfel de schimbări de venite, vor avea să răspundă pentru delict disciplinar.

§ 3.

În cazul, dacă superioritatea bisericească n'ar afla documentate împrejurările pe cari se sprijinește pretenziunea la adaus familiar, va dispune complectarea și respective subșternerea ulterioară a documentelor.

Rugările astfel complectate se vor înainta ministrului ung. reg. de culte și instrucțiune publică.

(Urmează)

Răscumpărarea

felicitărilor de anul nou 1918.

„Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“ ne cere a face către cetitorii noștri apel, ca deastădată să-și răscumpere felicitările în favorul acelei fundațiuni. Ca ziaristi români indeplinim cu plăcere această cerere, rugând pe toți a ne trimite răscumpărările în acest scop. Contribuirile se vor cvita în foate.

Ș T I R I

Dorim cetitorilor și binevoitorilor noștri: „An nou fericit“.

La „Nașterea Domnului“ sfânta liturghie în catedrala noastră a fost celebrată prin Prea Sfinția Sa

episcopul nostru **Miron**, azistat de Înalt Prea Cuvioșia Sa părintele arhimandrit, vicariu episcopesc **Filaret Musta**, protopopul Andreiu Ghidiu, preoții Spiridon Șandru, controlor diecezan, Gheorghe Noaghea, profesor, Romul Ancușa, preot militar și de protodiaconul Dr Cornel Cornean. Răspunzoriile le-a ezecutat corul mixt al „Reuniunii de cântări“ sub conducerea profesorului Antoniu Sequens. La priceasnă Prea Sfinția Sa a rostit frumoasa sa pastorală de Crăciun, care a fost ascultată cu atenție de credincioșii prezenți în număr mare.

În ziua a doua de Crăciun a slujit protopopul Andreiu Ghidiu cu azistența preoților Spiridon Șandru și Gheorghe Buru. Au cântat copiii dela școala noastră poporală, instruiți de vestitul cântăreț Dimitrie Bugariu, care acum funcționează ca învățător la școala confesională din Caransebeș.

Distincții. Prea Sfinția Sa a distins cu brâu roșu pe preoții militari **Dr Moise Ienciu** și **Iosif C. Buracu** pentru activitatea lor pastorală, desvoltată în serviciul militar.

† **văd. Ana Manguica născ. Miletici**, soția fostului avocat fruntaș din Oravița-montană Simeon Manguica, a reposat în 1 Ianuarie 1918. În mormântarea acestei venerabile matroane a avut loc Joi în 3 Ianuarie a. c. săvârșind prohodul preoții Aurel Neda din Oravița-română, Petru Bernaz din Secaș și Cornel Ștefan din Oravița-montană. Cântările funebrele le-au cântat învățătorii Gheorghe Dragoescu și Gheorghe Lipovan. La înmormântarea a luat parte întreg orașul fără deosebire de naționalitate, drept dovadă a înaltei considerații de care s'a bucurat defuncta în viață. Transmitem familiei îndoliată, între cari amintim pe cele două fiice Elena Dr Méhes și Cornelia Dr Cornean, sincere regrete.

Cunună eternă. Direcțiunea institutului teologic diecezan ne-a trimis frumoasa sumă de 65 cor., contribuită din partea membrilor corpului profesoral dela acest institut, ca răscumpărarea cununei pe sicriul regretatului binemeritat fost profesor și director al institutului pedagogic **Patriciu Drăgălina**, dorind ca această sumă să se dea ca ajutor unui elev sărac cu purtare bună dela institutul pedagogic. Faptă bună și lucru cuminte. Mulțumiri. **Direcțiunea instit. ped. diec.**

Răscumpărarea felicitărilor de anul nou. Și-au răscumpărat felicitările de anul nou în favorul „fondului orfanilor“, contribuind cu câte 20 cor. preotul Nicolae Cornean din Apadia și secretarul consistorial Dr Cornel Cornean, iar Romul Muntean, preot în Lighet, cu 6 cor.

Personal. Generalul de artilerie **Nicolae Lugojan** a petrecut sfințele sărbători în Caransebeș la neamurile sale, luând parte la slujba dumnezească. A fost primit pretutindeni cu însuflețire acest distins fiu al orașului nostru.

Urcarea taxei pentru telefon. Oficiul de poștă din loc ne reacearcă să aducem la cunoștința publicului că începând din 15 Ianuarie 1918 proprietarii telefoanelor pot folosi telefonul gratuit numai pentru localitatea în care se află. Dacă vorbesc afară de localitatea în care se află, este a-se plăti după 25 chlm. o taxă de 25 fil., după 50 chlm. 50 fil., după 100 chlm. 1 cor., până la 200 chlm. 2 cor. iar de aci înainte 3 cor. Pentru comunicația locală se plătește la an în paușal 120 cor. Dacă cineva voește în urma taxelor urcate să-și descopieze telefonul, o poate face în scris până la anea lună lui Ianuarie. După acest termin va trebui să se respeceteze terminul de abdicere prescris.

Moștenitorul tronului și Tisza. Se povestește o istorioară drăguță despre moștenitorul nostru de tron Otto, care este abia trecut de 5 ani. Anume într'una din Duminicile trecute, când Majestățile lor regele și regina s'au reintors dela biserică acasă, aud larmă mare în apartamentele copiilor. Intrând dama de curte în cameră, i-se prezintă un aspect pitoresc și anume: doica copiilor șădea într'un fotel cu jumătate din ghioace a unui ou roșu de Paști, de mărime considerabilă, pe cap. Prințesa Adelhaid sora clironomului, care e de 3 ani era invalidă într'un măsai mare și imita niște ceremonii, iar clironomul Otto cu o geantă de acte se primbla gesticulând agitat. La întrebarea damei de curte clironomul dădu espicarea, că ei imitează încoronarea tatălui său, la care și el a luat parte. Anume: „doica în fotel înfățișează pe regele cu coroana pe cap. Adelhaid cu trenă lungă e primatele. Iar eu sunt Tisza.” Întrebând dama de curte, că de ce doica e regele și nu el? „Deaceea răspunse copilul drăgălaș, pentrucă în decursul încoronării tata a șezut numai, iar Tisza a făcut toate” ...

Spre știre. Am suprimat articolele menite pentru numărul prezent, ca să dăm loc „instrucțiunii ministeriale” privitoare la adausul familiar al preoților noștri, ușurând astfel ezecutarea ei.

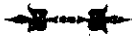
Nr. 286 1917.

Onorabilei preoțimi parohiale din protopresbiteratul Caransebeșului.

În scopul studierii și interpretării instrucțiunii Înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică ddto 20 Decembre 1917 Nr. 173369-II/a convoc Onorabila preoțime tractuală la conferință pe Joi în 11/24 Ianuarie 1918 la 9 oare a. m. în edificiul școlii confesionale din Caransebeș. Numita instrucțiune privește special preoțimea.

Caransebeș în 27 Decembre 1917.

Andrieu Ghidiu,
protopresbiter.

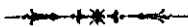
Aviz

elevilor de pedagogie.

Prelegerile la institutul pedagogic diecezan se vor începe Luni în 22 Ianuarie v. (4 Febr. n.) 1918. Elevii au să plece de acasă deci așa, ca în ziua amintită dimineța să fie la școală.

1—2

Direcțiunea institutului.

Nr. 6987/1917.

Opsele nu se publică separat.

Cătră

p. t. ficii parohiale și protopopești.

Se atrage atențiunea tuturor asupra faptului, că din cauza de culegători la tipografie nu se mai pot țări separat diferitele ordine ale

superiorității bisericesti: de unde se vor publica **numai** în „Foaia Diecezana”. Toate oficiile protopopești și parohiale, se îndatorează a ceti cu atențiune acele ordine **din foaie**, ca nu cumva — din necunoașterea lor — să rămâe neorientate în cauză și se întrelase împlinirea dispozițiunilor din ele.

2—3

Caransebeș în 6 Novembre 1917.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 8059 B ex. 1917.

Notă oficială.

Se comunică Onoratei preoțimi pe care o privește, că domnul ministru al cultelor va *staveri și licvida din oficiu cvincvenalul după 15 ani de serviciu* tuturor acelora, cari sunt îndreptățiți la primirea lui începând din 1 Ianuarie 1918 și cari au primit la 1 Ianuarie 1913 deodată două cvincvenale. *Nu se reclamă deci, ca acești preoți să-și înainteze atestatele lor de serviciu.*

Toți ceilalți preoți însă, cari împlinesc 5 sau 10, mai târziu și 15 ani de serviciu, sunt îndatorati să subștearnă Conzistorului diecezan atestat estradat în regulă de oficiul protopresbiteral concernent, căci numai pe baza atestatului de serviciu li-se va putea licvida cvincvenalul, la care sunt îndreptățiți.

Caransebeș în 27 Decembre 1917.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Mulțumită publică.

În nemărginita noastră durere în urma pierderii prea iubitelui nostru tată Patriciu Drăgălina, ne-a servit spre nespusă mângăere participarea marelui public, a prietenilor, cunoscuților la doliul nostru!

Dupăce nu suntem în situațiunea a mulțumii flecărui separat, rugăm pe toți cei-ce ne-au condolat în persoană și în scris, pe toți cei-ce au participat la ultimul onor pământesc, pe membrii tuturor delegațiunilor, cari s'au prezentat și în fine pe toți cei-ce au luat parte la durerea noastră, să primească pe această cale expresiunea celei mai sincere mulțumite și recunoștințe.

Adânc întristata familie.

Bibliografie

De Iuliu Vuia să afle la **Librăria Diecezană din Caransebeș** următoarele manuale pentru cursul primar, cari au obținut aprobarea ministerială, a Ven. Consistor caransebeșan, aradan și orădan:

1. Abcdar ilustrat. Ed. XI 1917. Prețul 50 fil. Aprobat cu rez. ministerială de sub Nr. 152751/1912.

2. Instrucția metodei sunetelor vii. Ed. II 1913. Prețul 80 fil.

3. Carte de cetire cl. II. Ed. VI 1912. Prețul 50 fil. Aprobată cu rez. ministerială de sub Nr. 104220/1912.

4. Carte de cetire cl. III. Ed. VII 1913. Prețul 50 fileri. Aprobată cu rez. ministerială Nr. 131332/1912.

5. Carte de cetire cl. IV. Ed. VII 1912. Prețul 70 fileri. Aprobată cu rez. ministerială de sub Nr. 127381/1912.

6. Carte de cetire cl. V și VI. Ed. IV 1912. Prețul 1 cor. 40 fil. Aprobată cu rez. ministerială de sub Nr. 100967/1912.

7. Curs practic de limba română. Ed. IX. 1913. Prețul 60 fileri. Aprobat cu rez. ministerială de sub Nr. 79642/1913.

8. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare. cl. I, II, și III. Ed. XI. 1915. Prețul 60 fileri. Aprobat cu rez. ministerială Nr. 69480/1915.

9. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare cl. IV, V și VI. Ed. IX 1916. Prețul 90 fileri. Aprobat cu rez. ministerială Nr. 74596/1916 VII b.

10. Elemente de geografie și constituție. Ed. VIII 1912. Prețul 70 fil. Aprobată cu rez. minist. Nr. 97819/1912.

11. Curs practic de aritmetică pentru cl. 2, 3, și 4. Ed. VIII 1914. Prețul 70 fil. Aprobat cu rez. ministerială de sub Nr. 74731/1914.

12. Curs practic de aritmetică și geometrie cl. 5 și 6. Ed. V îndreptată 1912. Prețul 60 fileri. Aprobat cu rez. ministerială Nr. 104755/1913.

13. Curs practic de fizică și chimie. Ed. V 1913. Prețul 50 fil. Aprobat cu rez. ministerială Nr. 108725/1913.

14. Curs practic de istoria naturală. Ed. II 1913. Prețul 60 fil. Aprobat cu rez. minist. Nr. 104754/1913.

15. Istoria Ungariei. Ed. I 1913. Prețul 50 fileri. Aprobată cu rez. ministerială Nr. 128134/1913.

16. Curs practic de economie rațională. Ed. II 1911. Prețul 60 fil. Aprobat cu rez. ministerială Nr. 4098/1912.

17. Carte de învățătură pentru cursurile de repetiție economice. Prețul 1 cor. 20 fil. Aprobată cu rez. ministerială Nr. 4140/1903.

Aceste manuale au fost găsite de recenziunile ministeriale ca cele mai bune manuale de școală, deoarece au fost calificate ca cele mai reușite lucrări didactice, atât în ce privește nivelul cultural-literar cât și din punctul de vedere al metodelor, cari sânt cele mai pedagogice.

Cetiți și răspândiți
„Calendarul Românilui“.

Costă 1 cor. plus porto poștal.

La stabilimentul

„TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA DIECEZANĂ“

din **CARANSEBEȘ**

află aplicare imediat

Elevi,

unul pentru **Librărie** și 2 pentru **Tipografie**, pe timp de 4 ani.

Elevii din ambele branșe primesc săptămânal resp. lunar o plată potrivită pentru vipt și cortel, pentru școala industrială se îngrijește stabilimentul; eventual vor beneficia și de un stipendiu din partea Ven. Consistor.

Pentru îmbrăcăminte au părinții să se îngrijască.

Dela elevi se cere să fie pe deplin sănătoși și să aibă cel puțin 2 clase civile sau gimnaziale.

Rugările sunt a se adresa administrației „Tipografiei și Librăriei diecezane“ în Caransebeș (Karánsebes).

Cetiți și răspândiți

„Lumina“

foaie religioasă-culturală pentru popor. Apare în Caransebeș în fiecare Joi, redactată fiind de cei mai buni scriitori ai noștri. Costă la an 12 Coroane.